

روایی و پایایی نسخه فارسی نمایه عوامل حفاظت کننده فردی (IPFI)

نجمه آگنج⁽¹⁾، دکتر نازنین هنرپروان⁽²⁾، دکتر ژاله رفاهی⁽³⁾

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر، روان‌سنجی نسخه فارسی نمایه عوامل حفاظت کننده فردی (IPFI) بود. **روش:** در پژوهش پیمایشی حاضر، 481 دانش‌آموز دبیرستانی (243 دختر) به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای از نواحی استان فارس انتخاب شدند. نسخه فارسی IPFI به روش ترجمه - ترجمه وارون تنظیم شد و برای گردآوری داده‌ها به کار رفت. برای تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل عاملی استفاده شد. **یافته‌ها:** تحلیل عاملی به شیوه مؤلفه‌های اصلی نشان‌گر ساختار چهارعاملی توانش شخصی، توانش اجتماعی، تعهد اجتماعی و انسجام اجتماعی بود. ضریب همبستگی نمره کل مقیاس با عوامل توانش شخصی، توانش اجتماعی، تعهد اجتماعی و انسجام اجتماعی به ترتیب 0/78، 0/67، 0/70 و 0/72 بود ($p \leq 0/01$). ضریب آلفای کرونباخ این عوامل نیز به ترتیب 0/96، 0/82، 0/86 و 0/77 به دست آمد. دونیمه‌سازی پایایی ابزار را تأیید کرد. **نتیجه‌گیری:** نسخه فارسی IPFI از روایی و پایایی مناسب برخوردار است. **کلیدواژه:** نمایه عوامل حمایت کننده فردی؛ روایی؛ پایایی

[دریافت مقاله: 1390/4/12؛ پذیرش مقاله: 1390/11/24]

220
220

مقدمه

موقعیت‌های خطرزا، حفظ شایستگی‌ها هنگام برخورد با تهدیدها و بهبود آسیب‌ها» تعریف شده است (به نقل از 3). به بیان دیگر، تعریف تاب‌آوری بر فرایندهای درونی و بیرونی سازگاری موفقیت‌آمیز مبتنی است؛ فرآیندهای درونی همان تفاوت‌های ژنتیکی هستند و فرآیندهای بیرونی، تغییرهای ناشی از عوامل زیست‌شناختی و محیطی، که در اثر رشد و در طول زمان شکل می‌گیرند. از این حالت با عنوان پویایی² در تاب‌آوری یاد می‌شود (4).

دو عامل در رشد تاب‌آوری اثر دارد؛ عوامل مخاطره‌آمیز محیطی، روان‌شناختی و زیست‌شناختی، که آسیب‌پذیری فردی را افزایش می‌دهد و عوامل حمایتی فردی، اجتماعی و خانوادگی، که از اثرگذاری آسیب‌ها و خطرات محیطی جلوگیری می‌کند. عوامل حمایتی ظرفیت تاب‌آوری فرد را در هر زمان بالا می‌برد. توجه به عوامل حمایتی این موضوع را روشن می‌کند که چرا برخی بچه‌ها می‌توانند خودکارآمدی و اعتماد به نفس خود را هنگام مواجهه با مشکلاتی که موجب

در دو دهه اخیر، تاب‌آوری¹ و عوامل بازدارنده و تقویت کننده آن از مباحث اصلی در پژوهش‌های مربوط به کودکان و نوجوانان بوده است. تاب‌آوری فرایندی است که طی آن، نوجوانان در معرض خطر به حس توان‌مندی مجهز می‌شوند و بنابراین در بیشتر موارد باعث جلوگیری از رفتارها و تفکرات خودشکن و منفی می‌شود (1). از دهه 1970 مشاهده کودکانی که در شرایط ناگوار رشد کرده بودند ولی رفتار منحرف و بیمارگونه نشان نداده بودند، موجب شد به جای پژوهش درباره عوامل خطرزای ایجادکننده مشکلات رفتاری، عوامل حمایتی (مانند ویژگی‌ها، شرایط و موقعیت‌ها) مورد بررسی قرار گیرد، که به نظر می‌رسد پیامدهای منفی را تغییر می‌دهند و افراد را قادر می‌سازند تا فشارهای زندگی را در کنترل داشته باشند (به نقل از 2). تاب‌آوری «فرایند، توانایی یا برون‌داد موفقیت‌آمیز سازگاری، باوجود چالش‌ها و موقعیت‌های تهدیدزا» و «برون‌دادهای مثبت، باوجود

(1) کارشناس ارشد مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، فارس، مرودشت، کیلومتر سه جاده تخت جمشید - مرودشت، صندوق پستی 465، دورنگار: 0732-42223249 (نویسنده مسئول) E-mail: najme.aganj@gmail.com؛ (2) دکترای مشاوره، استادیار دانشگاه آزاد اسلامی استهبان؛ (3) دکترای مشاوره، استادیار دانشگاه آزاد اسلامی مرودشت.

1- resilience 2- dynamic

خرده‌مقیاس‌های مدرسه، خانواده، هنجارهای موافق اجتماعی، خودپنداره، خودکنترلی، خودکارآمدی، دیدگاه مثبت، جرأت‌ورزی، اطمینان و همکاری به ترتیب 0/61، 0/93، 0/65، 0/58، 0/48، 0/58، 0/65، 0/56، 0/65، 0/46، 0/59 و 0/65 گزارش شده است (8). نسخه فارسی IPFI با کاربرد روش ترجمه - ترجمه وارون تنظیم شد. روایی محتوایی¹⁶ و صوری¹⁷ نسخه نهایی با تأیید استادان متخصص، به دست آمد. پس از این مرحله، بنا بر نظر شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان فارس، گویه‌هایی که با زمینه فرهنگی جامعه ایرانی هماهنگی نداشت (گویه‌های مربوط به نگرش نوجوانان نسبت به الکل و مواد مخدر)، حذف شد و در نهایت ابزار مورد نظر با 61 گویه میان نمونه توزیع و پس از تکمیل، گردآوری شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها با کمک نرم‌افزار SPSS-14¹⁸ و به روش ضریب همبستگی پیرسون¹⁹ و تحلیل عاملی²⁰ انجام شد.

یافته‌ها

برای بررسی روایی سازه²¹ و شناسایی عوامل زیربنایی IPFI، روش تحلیل عاملی به کار رفت. دو شاخص KMO²² و آزمون بارتلت²³ به ترتیب 0/905 و 729/6 و در سطح 0/0001 معنادار بودند، که قابلیت گویه‌های مقیاس را برای انجام تحلیل عاملی تأیید کردند. در تحلیل عاملی بارهای بزرگ‌تر از 0/30 معنادار در نظر گرفته شدند. روش تحلیل عاملی به شیوه مؤلفه‌های اصلی²⁴ و چرخش متعامد²⁵ با روش واریماکس²⁶ الگوی چهارعاملی را تأیید کرد. این چهار عامل روی هم 41/47 درصد واریانس کل را تبیین کردند. ارزش ویژه (و درصد واریانس تبیین شده) به وسیله چهار عامل یک، دو، سه و چهار به ترتیب 16/68 (19/32)، 5/98 (12/46)، 5/05 (9/45) و 2/66 (5/09) به دست آمد. این چهار عامل

تسلیم دیگران می‌شود، حفظ کنند (5). بهره‌هوشی، عزت نفس، احساس خودکارآمدی، خوش‌بینی، خلاقیت، حل مسأله و کفایت اجتماعی از عوامل حمایتی فردی؛ کیفیت روابط در خانواده و شیوه فرزندپروری از عوامل خانوادگی؛ دوستان، معلمان، همسایگان و مدارس مؤثر از عوامل اجتماعی و سازمان‌ها و نهادهای مذهبی از عوامل مرتبط با جامعه است. بررسی‌ها نشان دادند این عوامل در دو گروه تاب‌آور و غیرتاب‌آور تفاوت معنی‌دار دارند (6). عوامل حمایتی پاسخ نوجوانان را به عوامل خطرآفرین، که موجب برون‌دادهای خطرآفرین می‌شود، تعدیل می‌کنند (به نقل از 7). با توجه به نقش تاب‌آوری در سازگاری مثبت نوجوانان، ساخت ابزار سنجش آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. یکی از ابزارهای سنجش تاب‌آوری نوجوانان، نمایه عوامل حفاظت‌کننده فردی¹ (IPFI) (8) است. IPFI یک آزمون خودگزارشی 71 گویه‌ای است که ویژگی‌های فردی را در سه عامل پیوند اجتماعی² (SB)، توانش شخصی³ (PC) و توانش اجتماعی⁴ (SC) مورد بررسی قرار می‌دهد. SB سه خرده‌مقیاس مدرسه، خانواده و هنجارهای موافق اجتماعی⁵، PC چهار خرده‌مقیاس خودپنداره⁶، خودکنترلی⁷، خودکارآمدی⁸ و دیدگاه مثبت⁹ و SC سه خرده‌مقیاس جرأت‌ورزی¹⁰، اطمینان¹¹ و همکاری¹² را دربرمی‌گیرد. IPFI در آغاز برای ارزیابی میزان موفقیت برنامه پیش‌گیری در نوجوانان 10-16 ساله ساخته شد و پس از آن در بسیاری از پژوهش‌ها به کار رفت. هدف پژوهش حاضر بررسی روایی¹³ و پایایی¹⁴ نسخه فارسی این ابزار بود.

روش

جامعه پژوهش پیمایشی حاضر عبارت بود از تمامی دانش‌آموزان دبیرستان‌های نواحی چهارگانه استان فارس با جمعیتی حدود 98 هزار نفر، در سال تحصیلی 90-1389 در سه مقطع اول، دوم و سوم. حجم نمونه 481 نفر به دست آمد. با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای، از میان نواحی چهارگانه آموزش و پرورش استان فارس، دو ناحیه 2 و 4 به تصادف انتخاب شد. سپس از میان مدارس این دو ناحیه، 18 مدرسه (9 مدرسه دخترانه و 9 مدرسه پسرانه) انتخاب و از میان این مدرسه‌ها 481 نفر انتخاب شد. به دانش‌آموزان اطمینان داده شد پاسخ‌های آن‌ها محرمانه خواهد ماند و تنها برای هدف پژوهشی از آن‌ها بهره گرفته خواهد شد. برای گردآوری داده‌ها، نمایه عوامل حفاظت‌کننده فردی (IPFI) (8) به کار رفت. ضریب آلفای کرونباخ¹⁵ کل مقیاس و

1- Individual Protective Factors Index	3- Personal Competence
2- Social Bonding	5- pro-social norms
4- Social Competence	7- self-control
6- self-concept	9- positive outlook
8- self-efficacy	11- confidence
10- assertiveness	13- validity
12- cooperation	15- Cronbach α
14- Reliability	17- face
16- content	18- Statistical Package for the Social Science-version 14
19- Pearson correlation	20- factor analysis
21- construct	22- Kaiser-Meyer-Olkin
23- Bartlett test	24- principle component
25- orthogonal rotation	26- varimax

به ترتیب توانش شخصی، تعهد اجتماعی، توانش اجتماعی و برای ارزیابی روایی IPFI، ضریب همبستگی میان خرده‌مقیاس‌های هر عامل با همان عامل و سپس ضریب همبستگی عامل‌ها با کل مقیاس بررسی شد (جدول 2).

جدول 1- محتوا، بار عاملی و تعلق عاملی گویه‌های نسخه فارسی نمایه عوامل حفاظت کننده فردی (IPFI)

بارعاملی	محتوا	عامل
0/925	شیوه‌ای را که طبق آن رفتار می‌کنم، دوست دارم.	8
0/913	می‌توان به من اعتماد کرد.	19
0/913	زندگی من به کلی نابسامان است.	28
0/913	افراد معمولاً مرا دوست دارند.	13
0/847	من می‌توانم بیشتر کارهایی را که سعی در انجام آن‌ها دارم، به انجام برسانم.	35
0/813	من هر کاری را که دوست دارم انجام دهم، انجام می‌دهم.	29
0/781	بعضی اوقات شما مجبور می‌شوید برای رسیدن به خواسته‌تان، درگیری فیزیکی داشته باشید.	3
0/781	من از چیزی که به نظر می‌رسم، راضی هستم.	56
0/781	من به راحتی از کوره در می‌روم.	9
0/708	زمانی که عصبانی هستم، سر دیگران فریاد می‌کشم.	37
0/692	بعضی اوقات از روی غرض، چیزهایی را می‌شکنم.	43
0/688	اگر احساس کنم که دوست دارم دیگران را بزخم، این کار را انجام خواهم داد.	57
0/332	اتفاقات بد برای افرادی چون من رخ می‌دهند.	24
0/340	از این می‌ترسم که در آینده زندگی‌ام سعادتمندانه نباشد.	20
0/575	من به احتمال هیچ‌گاه به قدر کافی پول نخواهم داشت.	44
0/575	من تصور می‌کنم هنگامی که بزرگ شوم، خانه خوبی خواهم داشت.	38
0/514	زمانی که سعی می‌کنم خوب باشم، مردم به من توجه می‌کنند.	49
0/530	اگر سخت کار کنید، به آنچه که می‌خواهید، خواهید رسید.	52
0/530	برای گرفتن یک تصمیم درست، مهم است که در مورد پیامدهای آن فکر کنید.	58
0/468	دیگران تصمیم می‌گیرند که برای من چه اتفاقی بیفتد.	14
0/447	مهم است که قبل از عمل کردن، فکر کنید.	23
0/458	اگر سخت درس بخوانم، نمرات بهتری کسب خواهم کرد.	36
0/582	من دوباره اتفاقاتی که برایم رخ می‌دهند، مسئول هستم.	61
0/599	من به احتمال قبل از سی سالگی خواهم مرد.	4
0/599	من فکر می‌کنم هنگامی که بزرگتر شوم، خانواده خوبی خواهم داشت.	15
0/684	من واقعاً می‌خواهم که از دانشگاه فارغ‌التحصیل شوم.	7
0/673	به اتمام رساندن دبیرستان کار مهمی است.	17
0/651	مدرسه رفتن اتلاف وقت است.	21
0/633	من به سختی تلاش می‌کنم تا در مدرسه عملکرد مطلوبی داشته باشم.	32
0/620	بسیاری از روزها ترجیح می‌دهم که به مدرسه نروم.	47
0/580	من دوست دارم هر چه زودتر مدرسه را ترک کنم.	53
0/578	من می‌توانم به والدینم بگویم که در مورد هر چیز چه احساسی دارم.	1
0/576	خانواده‌ام از من انتظارات زیادی دارند.	12
0/575	گاهی اوقات از والدینم خجالت می‌کشم.	18
0/567	خانواده‌ام مرا مأیوس می‌کنند.	26
0/542	من از انجام دادن کارها با خانواده‌ام لذت می‌برم.	33
0/540	من از صحبت کردن با خانواده‌ام لذت می‌برم.	54
0/457	دوست دارم که دیگر افراد را خوشحال ببینم.	2
0/414	تبعیت از قوانین حماقت است.	27
0/407	می‌توانم به بیشتر مردم اعتماد کرد.	34
0/316	بازی عادلانه، از برنده شدن بسیار مهمتر است.	42

توانش شخصی

تعهد اجتماعی

222
222

جدول 1- ادامه

بارعاملی	محتوا	عامل	
0/322	در هر فردی ویژگی‌های خوبی وجود دارد.	48	3- توانش اجتماعی
0/353	من بیشتر مردم را دوست ندارم.	60	
0/674	دوستانم به من احترام می‌گذارند.	40	
0/673	من اغلب آنقدر خجالت می‌کشم که نمی‌توانم سؤال بپرسم.	45	
0/671	اگر چیزی را متوجه نشوم، در مورد آن از دیگران سؤال می‌کنم.	39	
0/620	من از اینکه در مقابل یک گروه قرار بگیرم، متنفرم.	50	
0/615	من به‌طور معمول مردم را ناامید می‌کنم.	59	
0/62	اگر با یکی از دوستانم موافق نباشم، می‌توانم این را به او بگویم.	16	
0/589	این مهم است که سهم خود را در کمک به کارهای خانه انجام دهید.	51	
0/544	کمک به دیگران به من احساس خوبی می‌دهد.	25	
0/480	اغلب احساس تنهایی می‌کنم.	46	
0/367	اگر دلیلی داشته باشم، طرز فکر را تغییر می‌دهم.	30	
0/383	من دوست دارم که همیشه وظیفه خود را انجام دهم.	41	
0/662	من دوست دارم که با دیگران باشم.	21	4- انسجام اجتماعی
0/655	کمک به دیگران بسیار رضایت‌بخش است.	55	
0/640	من به خوبی با افراد دیگر کنار می‌آیم.	10	
0/605	دوست شدن با دیگران برایم سخت است.	31	
0/577	بخشی از یک گروه بودن، جالب است.	11	
0/504	من دوست دارم در خانه کمک کنم.	6	
0/335	من همیشه دوستانی خواهم داشت.	5	

جدول 2- همبستگی میان خرده‌مقیاس‌های هر حیطة با همان حیطة و میان حیطة‌ها با نمره کل IPFI

عامل‌ها	خرده‌مقیاس‌ها	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی‌داری	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی‌داری	با نمره کل IPFI	سطح معنی‌داری
توانش شخصی	مدرسه	0/62	0/01	0/78	0/01	0/01	0/01
	خانواده	0/66	0/01				
تعهد اجتماعی	هنجارهای موافق اجتماعی	0/61	0/01	0/70	0/01	0/01	0/01
	خودپنداره	0/47	0/01				
	خودکنترلی	0/68	0/01				
	دیدگاه مثبت	0/60	0/01				
توانش اجتماعی	خودکارآمدی	0/48	0/01	0/67	0/01	0/01	0/01
	جرأت‌ورزی	0/56	0/01				
	اطمینان	0/63	0/01				
انسجام اجتماعی	همکاری	0/71	0/01	0/69	0/01	0/01	0/01
		0/69	0/01				

برای برآورد پایایی IPFI روش‌های همسانی درونی و دونیمه کردن¹ به کار رفت؛ آلفای کرونباخ (و ضریب اسپیرمن براون²) برای عامل‌های تعهد اجتماعی، توانش شخصی، توانش اجتماعی، انسجام اجتماعی و کل مقیاس به ترتیب برابر بود با 0/86 (0/79)، 0/96 (0/93)، 0/82 (0/82)، 0/77 (0/72) و 0/95 (0/95).

کاربرد آزمون t مستقل برای مقایسه دختران و پسران نشان داد میان دو گروه تنها در خرده‌مقیاس‌های مدرسه ($p \leq 0/05$)، $t=2/11$ ، $df=479$) و هنجارهای موافق اجتماعی ($p \leq 0/05$)، $t=2/32$ ، $df=479$) تفاوت وجود داشت.

بحث

یافته‌های تحلیل عاملی نشان‌گر روایی سازه IPFI بود. عوامل به‌دست‌آمده از نسخه فارسی در پژوهش حاضر با عوامل به‌دست‌آمده از نسخه اصلی متفاوت بود: بدین ترتیب که نسخه اصلی سه عامل توانش شخصی، تعهد اجتماعی و توانش اجتماعی (8) و نسخه فارسی چهار عامل به‌دست‌داد. عامل نخست و دوم، هماهنگی با نسخه اصلی، توانش شخصی و تعهد اجتماعی نام گرفت، ولی عامل توانش اجتماعی در نسخه اصلی، به دو عامل توانش اجتماعی و انسجام اجتماعی در بررسی حاضر تبدیل شد. به نظر می‌رسد دلیل این امر، حذف برخی گویه‌های مربوط به نگرش نوجوانان نسبت به مواد مخدر و الکل - بنا به درخواست محیط پژوهشی - بود که موجب شد ساختار عاملی مقیاس تحت تأثیر تعداد کم گویه‌ها قرار گیرد. افزون بر این، شاید تفاوت‌های فرهنگی میان جوامع سبب می‌شود افراد نشانه‌ها و منابع حمایت را به گونه یکسانی درک نکنند. هم‌چنین از آنجا که حمایت درک حمایت از جنبه‌های گوناگون تأثیر می‌پذیرد، شاید نتوان مرز بسیار دقیق و مشخصی میان جنبه‌های گوناگون آن در نظر گرفت و تفکیک به عوامل و خرده‌مقیاس‌ها بیشتر به جنبه‌های نظری ارتباط داشته و برای درک بهتر موضوع بوده است، در حالی که در عمل این ابعاد با هم هم‌پوشی تنگاتنگی دارند. به باور گرینبرگ (9) بیشتر متغیرهای حمایتی بر مبنای عوامل سه‌تایی ارایه‌شده توسط ورنر (10) و لوتار و زیگلر (11) انتخاب شده‌اند: 1- ویژگی‌های فردی و شخصیتی کودک (مانند استقلال، توانایی فکری و پاسخ‌دهی)، 2- رابطه ایمن و گرم در خانواده و 3- در دسترس بودن حمایت‌های فرخانوادگی (مانند دوستان و معلمان).

ضرایب همبستگی عامل‌ها با نمره کل و ضریب همبستگی خرده‌مقیاس‌های هر عامل با نمره کل آن عامل مثبت و معنادار بود و هیچ مورد همبستگی منفی یا پایین مشاهده نشد. این امر نشان‌گر مناسب بودن گویه‌های مقیاس است. در کل ضریب پایایی IPFI با روش‌های گوناگونی مانند آلفای کرونباخ، دو نیمه آزمون، اسپیرمن براون و ضریب آلفای نیمه اول و دوم، نشان‌گر هماهنگی و ثبات درونی خوب (0/89-0/95) این ابزار و جهت‌گیری مشترک گویه‌ها در اندازه‌گیری سازه عوامل حمایت‌کننده فردی بود.

درک تاب‌آوری افزون بر نیاز به فهم تهدیدهای پیش‌روی فرد، نیازمند درک هنجارهای فرهنگی مؤثر در رشد موفق فرد هنگام قرار گرفتن در معرض خطر نیز هست. اگرچه عوامل کلی مانند خودکارآمدی، اعتماد به نفس، دلبستگی ایمن، اطمینان و خوش‌بینی بر تاب‌آوری فرد تأثیر دارد، تلفیق این عوامل با ریشه‌های فرهنگی، مانند الگوی تعاملی پدر و مادر، احساس مسئولیت‌پذیری، ارزش‌ها و مراسم مذهبی، شوخ‌طبعی و انتظارات جنسیتی است که چگونگی رسیدن به بهزیستی را هنگام روبه‌رو شدن با عوامل خطرزا شکل می‌دهد (12). به بیان دیگر می‌توان گفت زمینه‌های فرهنگی فرد باعث ایجاد ویژگی‌های رفتاری خاصی در فرد می‌شود و الگوهای ارزشی، اعتقادی و نگرشی خاصی را در فرد توسعه می‌دهد که این امر تاب‌آوری را شدت و ضعف می‌بخشد (13).

پژوهش‌های گوناگونی به نقش فرهنگ، به عنوان یک جنبه مهم در تاب‌آوری پرداخته‌اند. برای مثال کلاوس اهلرز (14) در پژوهشی نشان داد استرس‌زها در افراد با سوابق و پیشینه فرهنگی و نژادی مختلف، به‌طور متفاوتی درک می‌شود و ابعاد بوم‌شناختی به‌ویژه پیشینه فرهنگی فرد، بر توسعه تاب‌آوری مؤثر است. بنابراین بایستی هنگام پژوهش در مورد تاب‌آوری در جمعیت‌های گوناگون، فرهنگ را نیز در نظر گرفت.

در کل ضرایب پایایی و روایی مناسب این ابزار و سهولت اجرای آن، شرایط استفاده گسترده پژوهشگران را از این ابزار فراهم می‌آورد. از محدودیت‌های پژوهش حاضر، نبود ابزاری مناسب و پایا برای سنجش تاب‌آوری در نوجوانان بود که در تعیین روایی ملاکی³ محدودیت ایجاد کرد. محاسبه ضریب همبستگی این ابزار با مقیاس‌های مشابه، که تاب‌آوری نوجوانان را مورد ارزیابی قرار می‌دهد، برای بررسی روایی هم‌گرای⁴ این

1- split-half
3- criterion

2- Spearman-Brown
4- convergent

6. Kim T, Lee SM, Yu K, Lee S, Puig A. Hope and meaning of life as influences on Korean adolescents' resilience: Implications for counselors. *APER J.* 2005; 6(2):143-52
7. Rew L, Horner SD. Youth resilience framework for reducing health-risk behaviors in adolescents. *JPN.* 2003; 18:379-88
8. Springer JF, Philips JI. individual protective factors index (IPFI): A measure of adolescent resiliency. Folsom, CA: EMT Associates, Inc; 1997.
9. Greenberg MT. Promoting resilience in children and youth; preventive intervention and their interface with neuroscience. *Ann N Y Acad Sci.* 2006; 1094:139-50.
10. Werner E. High-risk children in youth adulthood: A longitudinal study from birth to 32 years. *Am J Orthopsychiatry.* 1989; 59:72-81.
11. Luthar SS, Zigler E. Resilience is not unidimensional construct: Insights from a prospective study of inner-city adolescents. *Dev Psychopathol.* 1994; 5:703-17.
12. Ungar M. nurturing hidden resilience in at-risk youth in different cultures. *J CACAP.* 2005; 15(2):53-8.
13. Reich JW, Zautra AJ, Stuart Hall J. *Handbook of adult resilience.* New York: Guilford press; 2010.
14. Clauss-Ehlers CS. Socio-cultural factors, resilience and coping: Support for a culturally sensitive measure of resilience. *J Appl Dev Psychol.* 2008; 29:197-212.

ابزار پیشنهاد می‌شود. در آخر پیشنهاد می‌شود این مقیاس بیشتر در کارهای پژوهشی استفاده شود و تا احراز دیگر شاخص‌های روان‌سنجی آن، از به‌کارگیری در موردهای تشخیصی پرهیز شود.

[بنا به اظهار نویسنده مسئول مقاله، حمایت مالی و تعارض منافع وجود نداشته است].

منابع

1. Luthar SS, Cicchetti D, Becker B. The construct of resilience: A critical evaluation and guidelines for future work. *Child Dev.* 2000; 71 (3):543-62.
2. Liard NWA. The construction of a measure to assess the development of resilience in adolescents of African descent, [Dissertation]. [Florida]: Florida State University; 2004. 148p.
3. Clauss-Ehlers CS. Socio-cultural factors, resilience and coping: Support for a culturally sensitive measure of resilience. *J Appl Dev Psychol.* 2008; 29:197-212.
4. Rutter M. Resilience, competence and coping. *Child Abuse Negl.* 2007; 31(3):205-9.
5. Leak JA. Qualitative Study of Resilience among African American Adolescent Male Students in North Carolina. [Dissertation], [North Carolina State]: North Carolina State University; 2003. 236p.

Original Article

Validity and Reliability of the Persian
Individual Protective Factors Index (IPFI)

Abstract

Objectives: The purpose of this study was to check the psychometric properties of the Persian Individual Protective Factors Index (IPFI). **Method:** In the current survey, 481 high school students (243 girls) were recruited via multistage cluster sampling. Individual Protective Factors Index was prepared by translation and back translation, and then used for data gathering. **Results:** Factor analysis using principle component method revealed a 4-factor structure for the IPFI, namely Social Bonding, Personal Competence, Social Competence, and Social Coherence subscales. The correlation coefficient of the Social Bonding, Personal Competence, Social Competence, and Social Coherence with total score were 0.70, 0.78, 0.67 and 0.69, respectively ($p \leq 0.01$). The respective alpha coefficients for the above dimensions were 0.86, 0.96, 0.82, and 0.82, respectively. The reliability was confirmed by the split-half method. **Conclusion:** The Persian IPFI is a valid and reliable research instrument.

Key words: Individual Protective Factors Index; validity; reliability

[Received: 3 July 2011; Accepted: 13 February 2012]

Najme Aganj*, Nazanin
Honarparvaran^a, Zhale Refahi^b

* Corresponding author: Marvdasht Branch,
Islamic Azad University, Marvdasht, Iran, IR.
Fax: +98732-42223249
E-mail: najme.aganj@gmail.com

^a Estahban Branch, Islamic Azad University,
Estahban, Iran; ^b Marvdasht Branch, Islamic Azad
University, Marvdasht, Iran.

226
226